

2511 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Heer Voorzitter van de Eerste Kamer

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan tien ontwerpen van Wet (en bijlagen) tot:

- 1°. goedkeuring van het Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, van 12 Augustus 1949;
- 2°. goedkeuring van het Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee, van 12 Augustus 1949;
- 3°. goedkeuring van het Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, van 12 Augustus 1949;
- 4°. goedkeuring van het Verdrag van Genève betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd, van 12 Augustus 1949;
- 5°. het ter berechting overleveren van oorlogsmisdadigers aan andere Mogendheden;
- 6°. wijziging van het Wetboek van Strafrecht (bescherming rode kruis teken);
- 7°. wijziging van de Wet op de Krijgstucht;
- 8°. wijziging van het Wetboek van Militair Strafrecht;
- 9°. wijziging van de Regtspleging bij de Landmagt;
- 10°. wijziging van de Regtspleging bij de Zeemagt.

De toelichtende memoriën, die de Wetsontwerpen vergezellen, bevatten de gronden waarop zij rusten.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 28 Maart 1952.

JULIANA.

2511 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 12 Augustus 1949 voor ondertekening opengestelde Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, welk Verdrag vanwege Ons op 8 December 1949 te Genève is ondertekend, alvorens te kunnen worden bekrachtigd, ingevolge artikel 60, lid 2, van de Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal behoeft;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Het op 12 Augustus 1949 voor ondertekening opengestelde Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, welk Verdrag vanwege Ons op 8 December 1949 te Genève is ondertekend en waarvan de tekst in afdruk nevens deze wet is gevoegd, wordt goedgekeurd.

Artikel II

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na die harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister van Oorlog,

De Minister van Marine,

De Minister van Justitie,

De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,De Minister voor Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen,

Zie bijvoegsel bij wetsontwerp no. 2.

2511 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene beschouwingen betreffende de vier nieuwe Rode Kruis Verdragen van 12 Augustus 1949

Reeds vóór het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog was men tot het inzicht gekomen, dat het wenselijk zou zijn de in de afgelopen 85 jaar totstandgekomen collectieve verdragen op het gebied der bescherming van de slachtoffers van de oorlog aan een herziening te onderwerpen; ook gedurende de oorlog bleek, dat, ondanks de grote activiteit van het Internationale Rode Kruis, ten gevolge van verschillende tekortkomingen in de betreffende verdragen niet steeds voldoende resultaten konden worden bereikt. Aldus werd na de oorlog opnieuw het besluit opgevat bedoelde verdragen te herzien. Het betrof hier het Verdrag van Genève van 12 Juli 1929 voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de legers te velde (*Staatsblad* 1932, no. 514), en het Verdrag van dezelfde datum betreffende de behandeling van krijgsgevangenen (*Staatsblad* 1932, no. 514), alsmede het Tiende Haagse Verdrag van 18 October 1907 voor de toepassing op den zeeoorlog der beginselen van het Verdrag van Genève van 6 Juli 1906 (*Staatsblad* 1910, no. 73). Bovendien werd besloten tegelijkertijd een geheel afzonderlijke regeling voor de burgers, naast die voor de militaire slachtoffers van de oorlog, in het leven te roepen. Met het oog hierop riep de Zwitserse Regering tegen het voorjaar van 1949 een Diplomatieke Conferentie te Genève bijeen.

Vóór de oorlog en opnieuw in 1946 en 1947 heeft de Zwitserse Regering zich verstaan met de Nederlandse Regering over de taakverdeling tussen beide landen in verband met de door de Haagse Vredesconferenties van 1899 en 1907 opgestelde Verdragen op het gebied van het oorlogs- en neutraliteitsrecht. Bij dit overleg heeft de Nederlandse Regering er geen bezwaar tegen gemaakt, dat, gelijktijdig met een herziening van de beide Rode Kruis Verdragen van 1929, enkele onderwerpen welke tot dusverre bij de Haagse Verdragen waren geregeld, doch die in nauw verband stonden met de Rode Kruis werkzaamheden — met name de positie van de slachtoffers van de oorlog ter zee (Tiende Haagse Verdrag) en de op de burgerbevolking betrekking hebbende bepalingen in het Landoorlogreglement (bijlage van het Vierde Haagse Verdrag nopens de wetten en gebruiken van den oorlog te land van 18 October 1907 (*Staatsblad* 1910, no. 73) —, door de te Genève te houden Diplomatieke Conferentie zouden worden herzien en aangevuld.

Aangezien een afzonderlijke uitgave van het Ministerie van Buitenlandse Zaken aan deze Diplomatieke Conferentie is gewijd (de door de eerste ondergetekende bij schrijven van 24 Januari 1951 aan de Staten-Generaal overgelegde uitgave No. 24: Diplomatieke Conferentie voor de nieuwe Rode Kruis Verdragen, Genève, 21 April—12 Augustus 1949), mogen ondergetekenden zich veroorloven naar de inhoud daarvan te verwijzen, in het bijzonder wat betreft de volgende punten:

1. Historische inleiding (blz. 7—9).
2. Organisatie en werkwijze der Diplomatieke Conferentie (blz. 10—13).
3. Algemene indrukken (blz. 13—14).
4. Samenstelling van de Nederlandse Delegatie (blz. 45).
5. Op de Diplomatieke Conferentie vertegenwoordigde Staten en internationale organisaties (blz. 46).
6. Engelse en Franse tekst van de door de Diplomatieke Conferentie aangenomen resoluties (blz. 48—53). De vertaling is afgedrukt in *Tractatenblad* 1951, no. 72.
7. Engelse en Franse tekst van de Slotakte der Diplomatieke Conferentie (blz. 58—59). De vertaling is afgedrukt in *Tractatenblad* 1951, no. 72.
8. Engelse en Franse tekst van de verklaringen, door de Delegaties van Wit-Rusland, de Oekraïne en de Sowjet-Unie afgelegd bij de ondertekening van de Slotakte (blz. 64—65). De vertaling is afgedrukt in *Tractatenblad* 1951, no. 72.

De Diplomatieke Conferentie heeft op 11 Augustus 1949 de volgende Verdragen aangenomen:

1. Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde;
2. Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee;
3. Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen;
4. Verdrag van Genève betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd.

Slechts 17 van de 64 op de Diplomatieke Conferentie vertegenwoordigde Staten hebben tijdens de slotzitting op 12 Augustus 1949 de Verdragen ondertekend. Het merendeel der overige Staten, waaronder Nederland, zijn daartoe overgegaan bij de officiële ondertekeningssplechtigheid, welke op 8 December 1949 te Genève heeft plaatsgevonden (voor de lijst van de Staten die tot en met 12 Februari 1950 de Verdragen hebben ondertekend, moge worden verwezen naar blz. 47 van uitgave No. 24 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken).

Tot dusverre hebben Zwitserland, Zuidslavië, Monaco, Liechtenstein, Chili, India, Tsjechoslowakije, de Heilige Stoel, Libanon, Pakistan, Denemarken, Frankrijk, Israël, Noorwegen en Italië de Verdragen geratificeerd, terwijl Jordanië tot de Verdragen is toegetreden. De Philippijnen hebben voorts alleen het onder 1 genoemd Verdrag bekrachtigd.

De vier Verdragen bevatten een aantal geheel of vrijwel gelijk-luidende artikelen, welke in de aanvang en aan het einde der Verdragen zijn geplaatst. Een uiteenzetting der belangrijkste bepalingen daarvan wordt gegeven op blz. 15—18 van uitgave No. 24 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Aan de uit de Verdragen voortvloeiende verplichting om een aantal ernstige inbreuken op de Verdragen in de nationale wetten der Verdragsluitende Partijen strafbaar te stellen en te berechten (vgl. blz. 17 en 18 van uitgave No. 24 onder *b*, sanctiebepalingen) zal worden voldaan met de totstandkoming van het reeds aanhangig gemaakt ontwerp van wet, houdende vaststelling van de Wet Oorlogsstrafrecht, met name door het bepaalde in de artikelen 8 en 9, jo artikel 3, lid 1, van die Wet. Voor de redenen welke er toe hebben geleid de wettelijke regeling tot strafbaarstelling en berechting van de in de Verdragen opgesomde ernstige inbreuken te doen plaats vinden bij de Wet Oorlogsstrafrecht, alsmede voor het daarbij gevolgde systeem, moge worden verwezen naar het betreffend wetsontwerp (Bijlage *Handelingen* Tweede Kamer 1950—1951, 2258), in het bijzonder naar de toelichting op de artikelen 3, 8 en 9.

Voorts komt het ondergetekenden in verband met de Verdragen wenselijk voor om de mogelijkheid te openen, dat vreemdelingen voor ernstige inbreuken op de Verdragen ter berechting worden overgeleverd aan andere bij de Verdragen aangesloten Mogendheden (vgl. blz. 18 van uitgave No. 24 onder *b*, sanctiebepalingen). De Nederlandse uitleveringswet staat namelijk een zodanige overlevering van oorlogsmisdadigers niet toe. Derhalve wordt gelijktijdig met de indiening van de ontwerpen van wet tot goedkeuring der Verdragen, ter goedkeuring voorgelegd een ontwerp van wet tot het ter be-

rechting overleveren van oorlogsmisdadigers aan andere Mogendheden.

De op het gebruik in vredestijd van het rode kruis teken en de daarmee gelijkgestelde tekens betrekking hebbende bepalingen van het Verdrag voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, alsmede van het Verdrag voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee, maken het noodzakelijk, dat het daaromtrent bepaalde in het Wetboek van Strafrecht wordt gewijzigd, terwijl, op grond van enkele bepalingen van het Verdrag betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, de bestaande wetgeving op het gebied van het militaire straf- en tuchtrecht en het militaire strafprocesrecht op verschillende punten wijziging of aanvulling behoeft, alvorens dit Verdrag in Nederland toepassing zal kunnen vinden. Daarom worden eveneens gelijktijdig met de indiening van de ontwerpen van wet tot goedkeuring der Verdragen, ter goedkeuring voorgelegd ontwerpen van wet tot wijziging van:

1. het Wetboek van Strafrecht;
2. de Wet op de Krijgstucht;
3. het Wetboek van Militair Strafrecht;
4. de Regtspleging bij de Landmagt;
5. de Regtspleging bij de Zeemagt.

Naar het oordeel van ondergetekenden behoren de hierbij voorgestelde uitvoeringsregelingen in werking te treden op dezelfde dag waarop de vier Verdragen voor Nederland van kracht worden. Zodra de Nederlandse akten van bekrachtiging van deze Verdragen te Bern zijn nedergelegd en zodra dientengevolge de datum is komen vast te staan, waarop de Verdragen voor Nederland van kracht zullen worden, zal aan Hare Majesteit een ontwerp-besluit worden voorgelegd ter bepaling van de inwerkingtreding van de uitvoeringswetten.

De Nederlandse vertaling der Verdragen, welke is afgedrukt in de *Tractatenbladen* 1951, nos. 72 tot en met 75, is vervaardigd door een Commissie, grotendeels samengesteld uit leden van de Nederlandse Delegatie bij de Diplomatieke Conferentie. Hierbij is op verschillende plaatsen afgeweken van de vertaling der oude Verdragen, aangezien het wenselijk voorkwam de tekst — afgezien van de nodige aanpassing aan de bij de hedendaagse vertaling van internationale verdragen gebruikelijke terminologie — door een eenvoudige en begrijpelijke redactie zoveel mogelijk aan duidelijkheid te doen winnen.

De Landsregering van Suriname en de Gouverneur van Nieuw-Guinea kunnen zich met de ontwerpen van wet tot goedkeuring van de vier Verdragen verenigen. Door de Landsregering van de Nederlandse Antillen is binnen de gestelde termijn geen advies uitgebracht.

II. Verdrag van Genève voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, van 12 Augustus 1949

De Nederlandse vertaling van het Verdrag met de door verschillende Staten bij de ondertekening gemaakte voorbehouden is afgedrukt in *Tractatenblad* 1951, no. 72.

Ondergetekenden menen zich van een artikelsgewijze bespreking te mogen onthouden, aangezien deze reeds is opgenomen in blz. 19—24 van uitgave No. 24 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

STIKKER.

De Minister van Oorlog,

C. STAF.

De Minister van Marine,

C. STAF.

De Minister van Justitie,

H. MULDERIJE.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

A. M. JOEKES.

*De Minister voor Uniezaken
en Overzeese Rijksdelen,*

L. PETERS.